

Kvittering på innsendt hørings svar på Høring Forslag til ny opplæringslov og endringer i friskolelova

Høringens saksnummer: 21/4454

Høring: Høring Forslag til ny opplæringslov og endringer i friskolelova

Levert: 16.12.2021 07:58:58

Svar type:

Jeg svarte som: Bruker- og interesseorganisasjon

Avsender: Bygningsgruppen Bergen

Kontaktperson: Arild Kolltveit

Kontakt e-post: arild@byggmester-loevik.no

Bygningsgruppen i Bergen - innspill til ny Opplæringslov

Bygningsgruppen i Bergen har tilsluttet følgende laug/foreninger:

Byggmesterforbundet Vest – NELFO Bergen og Omegn – Rørentreprenørene Norge Vest – Bergens Kobber- og Blikkenslagerlaug – Bergen Murmesterforening – Maler- og Byggtapetsermestrenes Forening – Bergen Snekkerlaug – Bergens Glassmesterlaug – Norsk Ventilasjon- og Energiteknisk Forening – Norsk Anleggsgartnermesterlaug avd. Vest – Takentreprenørenes Forening – Stillasentreprenørenes Forening.

Til sammen er ca. 300 bedrifter med 4.000 ansatte og 1.100 lærlinger tilsluttet Bygningsgruppen i Bergen.

Bygningsgruppen i Bergen vil i hovedsak kommentere departementets forslag til regulering av opplæringskontor i §7-5.

Bygningsgruppen støtter departementets vurdering om at det er flere fordeler ved å regulere opplæringskontor og støtter Stortingets behandling av Meld. St. 21 (2020–2021) som viser et sterkt ønske om at opplæringskontorene skal være sentrale også i framtiden, og ber regjeringen om å videreføre **lovfestingen av opplæringskontorer**. Vi deler departementets vurdering om at regelverket vil harmonere bedre dersom alle, og ikke bare noen av de sentrale aktørene reguleres i opplæringsloven.

Vi mener det er avgjørende at opplæringskontorene defineres i Opplæringsloven med et opplæringsansvar og som en kontraktspart på lærekontrakten.

Fag- og yrkesopplæringen har lange tradisjoner i Norge, likeledes har

opplæringskontorene. På begynnelsen av 1960-tallet slet flere håndverksfag med rekruttering. En viktig grunn til den lave rekrutteringen, var at særlig de mindre lærebedriftene vegret seg for å påta seg opplæringsansvaret for hele læretiden. For å sikre stabil rekruttering til fagene, ble de første opplæringskontorene etablert på slutten av 60- og begynnelsen av 70-tallet. Lærlingene skulle da inngå sin lærekontrakt direkte med opplæringskontoret, som påtok seg de forpliktelsene som bedriftene vegret seg for. Ved behov skulle opplæringskontoret flytte lærlinger til andre bedrifter og på den måten løse opplæringsutfordringer som oppstod når det var lite arbeid eller lite variasjon på oppgavene. Flere opplæringskontorer ble etablert fortløpende etter den samme modellen. Opplæringskontorene var frem til 1998 forankret etter denne modellen i Lov om fagopplæring i arbeidslivet.

Opplæringskontorene representerer et fellesskap mellom lærebedriftene lokalt, som gjør at fagopplæring i mindre grad er noe hver enkelt bedrift stiller med alene. De bidrar til en standardisering av krav og normer som er viktig for kvaliteten på tvers av bedrifter og regioner. Lærebedriftene, som i norsk sammenheng som regel er veldig små, har ikke opplæring som sin primærvirksomhet. Et stort tilbud av læreplasser i en slik bedriftsstruktur forutsetter den typen avlastnings- og støttemekanismer som opplæringskontorene representerer. Opplæringskontorene evner å forplikte bedriftene i et opplæringsfellesskap, til fordel for både lærlinger, bedriften, næringen og samfunnet som helhet.

Vi ønsker å vise til **Lov om fagopplæring i arbeidslivet (LOV-1980-05-23-13)** gjeldende fra 1980 – 1998. Denne loven definerte opplæringskontorene slik; *«Opplæringskontor: Samarbeidsorgan mellom flere bedrifter som sammen påtar seg opplæringsansvar. Lærekontrakten tegnes med lærling og opplæringskontoret som parter. Lærlingen får opplæringen i en medlemsbedrift eller i perioder i forskjellige bedrifter.»*

Med bakgrunn i dette og de innspillene som har kommet fra våre medlemsbedrifter, ønsker Bygningsgruppen **primært** å foreslå at opplæringskontorene får en særskilt definisjon i Opplæringsloven på linje med ordlyden som var i Lov om fagopplæring i arbeidslivet.

Vi foreslår følgende lovfestede definisjon av opplæringskontor:

«Opplæringskontor er et samarbeidsorgan som påtar seg opplæringsansvar sammen med sine medlemsbedrifter. Lærekontrakten tegnes med lærling og opplæringskontoret som parter. Opplæringskontorets lærlinger får opplæring i en medlemsbedrift eller i perioder i forskjellige medlemsbedrifter. Alle medlemsbedrifter i et Opplæringskontor må være godkjent lærebedrift.»

Subsidiært ønsker vi en videreføring av dagens definisjon i tråd med

Stortingsvedtak 1078 under Stortingets behandling av Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden;

Stortinget ber regjeringen videreføre lovfesting av opplæringskontorene og godkjenning som lærebedrift, samt forsterke opplæringskontorenes funksjon som bindeledd mellom skolen og lærebedriftene.»

Bygningsgruppen mener at en Opplæringslov hvor opplæringskontorene IKKE er kontraktspart, vil få svært negative konsekvenser for fagopplæringen og lærlingeordningen.

Oppsummering

Bygningsgruppen har hatt dialog med mange av våre medlemsbedrifter i denne prosessen, og det kommer tydelig frem at hvis Opplæringskontorene **ikke** defineres med et opplæringsansvar og som kontraktspart i Opplæringsloven, er det stor sannsynlighet at mange av våre medlemsbedrifter ikke vil påta seg dette ansvaret selv. Det vil da bety færre lære plasser og betydelig færre læringsarenaer for bl.a. de tradisjonelle håndverksfagene. I ytterste konsekvens vil viktig fagkompetanse og tradisjoner gå tapt. Uten det formelle opplæringsansvaret kan opplæringskontorene miste den rollen de i dag har, som får medlemsbedriftene til å forplikte til et felles opplæringsansvar, ikke kun egen bedrift.

En eventuell endring i opplæringskontorenes formelle rolle som kontraktspart griper inn i dynamikken mellom lærebedrift og opplæringskontor og forhindrer opplæringskontorenes mulighet til å sammen komme frem til gode modeller for organisering og kvalitetssikring av opplæringen. Hvis lovgiver bryter inn i denne dynamikken og pålegger en løsning, vil det byråkratisere prosessen sammenlignet med når virksomhetene kan velge selv, og gi en mye mer tungrodd og kostbar organisering. Det vil også endre det viktige samarbeidet mellom skole og næringsliv der opplæringskontorene er en formidler og pådriver for å skape flere lære plasser.

Ved å ha kontakt med mange lærlinger og virksomheter får opplæringskontorene kunnskap om tilstanden i sin bransje. Hvorfor er det mange som ikke får lære plass? Hva påvirker om en lærling fullfører eller ikke? Denne kunnskapen er med på å gi fylkeskommunene bedre innsikt, som igjen kan gi bedre dimensjonering av videregående opplæring og gjøre elevene bedre rustet for overgangen fra skole til virksomhet. En slik dynamikk forutsetter at opplæringskontorene har en lovfestet rolle.

Våre medlemsbedrifter har frivillig meldt seg inn i sine opplæringskontor for å få hjelp til administrasjonen av læreforholdene, og ønsker i svært liten grad å selv forholde seg til fagopplæringsavdelingen i fylket. Videre tilbyr de fleste kontorene et faglig tilbud til lærlingene som er definert av

medlemsbedriftene. Hvis opplæringskontorene ikke lenger skal være kontraktspart, vil disse funksjonen forsvinne. Det er også vår klare oppfatning at stillingsvernet til lærlingene er vesentlig sterkere når opplæringskontorene er kontraktspart. Ved nedbemanning /konkurs i medlemsbedrifter vil lærekontrakten bestå, og opplæringskontoret vil finne ny lærebedrift til lærlingen.

Når opplæringskontorene er definert i loven og fortsetter som kontraktspart, forutsetter vi at opplæringskontorenes rolle blir nærmere definert i forskrift.

Bergen, 26.11.2021

Arild Kolltveit, styreleder

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på www.regjeringen.no.